

KRZYSZTOF KONECKI

UNIwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

KKKONECKI@O2.PL

ORCID: 0000-0003-4322-8366

OD REDAKCJI

Kolejny zeszyt naszego czasopisma wydzielowego otwiera publikacja bp. Andrzeja F. Dziuby na temat eklezjalnych znamion życia konsekrowanego. Życie konsekrowane to oddanie swego życia na służbę Bogu dla dobra Kościoła. Dlatego ważne jest dostrzeganie eklezjalnego znamienia tej drogi życiowej. To konsekracja określa właściwe miejsce osób konsekrowanych we wspólnocie Kościoła. Przez profesję osoba konsekrowana poświęca się Kościołowi, zobowiązując się do ochotnej służby na wzór Chrystusa, konsekrowanego przez Ojca i posłanego, aby spełnić misję. To powołanie jest także misją Kościoła w świecie, w duchu radykalizmu rad ewangelicznych. To poświęcenie dla chwały Boga, budowanie Kościoła i zbawienia świata z jednoczesnym pragnieniem osiągnięcia doskonałej miłości w służbie Królestwa Bożego.

Kościół święty zawsze i z uznaniem patrzy na doniosłość życia konsekrowanego. Dotyczy to zarówno przeszłości, jak i terażniejszości, a jednocześnie także nadziei ku przyszłości. To nie tylko dzieła i znaki posługi, lecz także przede wszystkim współtworzenie Kościoła w ramach trzech stanów. To jest *de facto* współkonstyтуowanie Kościoła, bo życie konsekrowane przynależy do jego struktury. Ma w nim źródło, istnienie i ostatecznie jest dla Kościoła. Będąc z Kościoła, w Kościele i dla Kościoła

stan życia konsekrowanego powołany jest do życia duchowością komunii *sentire cum Ecclesia*.

Jordi-Agustí Piqué i Collado OSB w swoim artykule podejmuje kwestię doświadczenia i rozumienia wiary. W swojej refleksji wychodzi ze Wstępu *Dei Verbum*, w którym „widzieć” i „słuchać” jawią się jako dwa paradygmaty chrześcijańskiego życia i działania. I w tej perspektywie Soborowa Konstytucja dogmatyczna o Objawieniu Bożym już na początku ukazuje nam przeżywanie i celebrowanie wiary oraz proponuje formę jej przekazu: widzieć, słuchać, jako droga życia wspólnoty chrześcijańskiej. Autor proponuje, aby rozpoczynając od Wstępu „widzieć” i „słyszeć” 1 J 1,2–3, na nowo przepracować perspektywę teologiczną, która będzie pojmować również liturgię jako środowisko wiary nie tylko w jej aspekcie dogmatycznym, lecz także w wymiarze osobistego doświadczenia i przeżycia.

Z kolei artykuł ks. Jarosława Tomaszewskiego jest syntezą teologiczną i duchową dwóch idei, wzrastających w innym wymiarze kulturowym i w innym czasie: intronizacja Chrystusa oraz doktryna mistyczna Newmana. Jak jednak można wnioskować, dwa zamysły teologiczne, zrodzone w różnych epokach, zmierzają do jednego, praktycznego celu: absolutny wybór Boga ponad wszelką inną wartość – czyli intronizacja – ubogaca człowieczeństwo osoby dokonującej aktu intronizacji. Bez tego aktu, co więcej, ludzka osobowość – jak wskazywał Newman – wydaje się ponieważ okaleczona, niepełna, nieosiągająca pełnego celu swej egzystencji. W artykule zostały też ukazane środki do intronizacji duchowej oraz jej bezpośredni skutek: kontemplacja.

Z problematyki duszpasterskiej zamieszczamy artykuł ks. Kazimierza Świąsa, który wypowiada się nt. uwarunkowań duszpasterstwa parafialnego w Polsce na początku XXI wieku. Zwraca uwagę na te zjawiska społeczne, kulturowe i religijne, które stanowią nowy kontekst, a zarazem wyzwanie dla działalności pastoralnej Kościoła. W obszarze uwarunkowań społecznych i kulturowych autor wskazał na zmiany w strukturalnym układzie społeczeństwa, zróżnicowania na rynku pracy, pluralizm społeczny, zmiany w systemie wartości i stylach życia. W zakresie uwarunkowań religijnych wskazał na wielokierunkowe zmiany religijności. Zwrócił uwagę na proces sekularyzacji. Jego skutkiem jest selektywne traktowanie doktryny i praktyk religijnych oraz

indywidualizacja religijności. W artykule omówiono też rolę Kościoła w kontekście obywatelskiego i demokratycznego społeczeństwa.

Z tematyki patrystycznej proponujemy artykuł Mieczysława Celestyna Paczkowskiego OFM, który pisze na temat Ducha Świętego w itinerariach pielgrzymów (IV–VII wiek). Praktyka nawiedzenia miejsc, w których dokonały się tajemnice zbawienia, wpisała się bardzo wcześnie w doświadczenie Kościoła. Szlaki pobożnych pielgrzymów wiodły również na Górę Syjon i do jerozolimskiego Wieczernika. To tam rozegrały się wydarzenia Pięćdziesiątnicy i narodziła się wspólnota nowego ludu Bożego. Wieczernik u większości autorów itinerariów był postrzegany jako miejsce narodzin Kościoła. Chociaż daje się zauważyć pewną ciągłość tradycji, jednak nie brak było napięć spowodowanych separacją grupy judeochrześcijan od Wielkiego Kościoła. Źródła wskazują jednak na fakt, że Syjon był „matką wszystkich Kościołów”, a skromny dom modlitwy, jakim był Wieczernik, wskazywano na „kościół Apostołów”. Do praktyki pielgrzymek należała medytacja Pisma Świętego i sprawowanie liturgii. Obok tego nie brakowało także świadectw materialnych i szczegółowych opisów odwiedzających Wieczernik. Była to jednak już epoka średniowieczna.

Z aktualnej problematyki kościelnej publikujemy opracowanie ks. Michała Zurzyckiego dotyczące ósmego rozdziału adhortacji *Amoris laetitia*, który sprawia szczególną trudność w recepcji tego dokumentu. Dotyczy on towarzyszenia, rozeznawania oraz włączania osób, znajdujących się w nieregularnej sytuacji małżeńskiej. Artykuł przedstawia niewątpliwie najważniejszy głos w tej sprawie, czyli główne myśli „Przewodnika po ósmym rozdziale adhortacji *Amoris laetitia* papieża Franciszka”, autorstwa kardynała Francesco Coccopalmerio, przewodniczącego Papieskiej Rady Tekstów Prawnych (w latach 2007–2018). Autor artykułu ukazuje zamysł oraz główne wątki dokumentu – przewodnika, bazującego oraz wyjaśniającego trudne wątki papieskiej adhortacji. Najpierw podkreśla szacunek dla obowiązującej doktryny, przy jednoczesnej konieczności duszpasterstwa osób w sytuacjach nieregularnych. Następnie ukazuje uwarunkowania, w jakich znajdują się osoby, po czym naświetla relacje doktryny i normy do osoby w duszpasterstwie.

Odsyłamy do artykułu ks. Macieja Fladera, który skupia się na ukazaniu roli inkulturacji w „cyfrowy kontynent”. Punktem wyjścia jest

teologiczne pojęcie inkulturacji, pojmowane jako wszczepienie Ewangelii w inną kulturę, celem wyrażania prawdy Ewangelii w środkach wyrazu właściwych danej kulturze. Tak rozumiane pojęcie inkulturacji, zanalizowane pod kątem wymogów i dziedzin, zastosowano zgodnie ze wskazaniami papieża Benedykta XVI w rzeczywistość, którą wspomniany papież nazywał „cyfrowym kontynentem”. Efektem tego jest analiza dzieła inkulturacji i ewangelizacji wirtualnej rzeczywistości, a także postulatory z niej wynikającej.

Dział „Artykuły” zamyka wypowiedź ks. Kazimierza Skoczylasa o antropologii w katechezie. Katecheza, głosząc Chrystusa, bierze pod uwagę człowieka żyjącego w określonym kontekście społecznym i kulturowym. Punktem wyjścia w odniesieniu się do człowieka jest biblijny obraz człowieka. To biblijne spojrzenie na człowieka obecne jest w nauczaniu Kościoła od starożytności chrześcijańskiej aż po współczesność. Szczególne znaczenie dla rozumienia człowieka i jego obecności w świecie ma nauczanie Soboru Watykańskiego II. To spojrzenie jest pogłębiane przez kolejne dokumenty Kościoła, jak *Catechesi tradendae* i Dyrektorium Ogólne o katechizacji. One wszystkie uwypuklają, że katecheza powinna być wierna Bogu i człowiekowi. Również dokumenty katechetyczne Kościoła w Polsce oraz Podstawa programowa katechezy i Program nauczania religii starają się realizować wizję człowieka zawartą w nauczaniu Kościoła.

W dziale „Orient” zamieszczamy artykuł Marcina Krawczuka, który omawia pisma Ojców Kościoła w literackiej spuściźnie Etiopskiego Kościoła Ortodoksyjnego. Literatura etiopska w języku gə'əz stanowi objętościowo jedną z największych literatur chrześcijaństwa wschodniego. Znaczną jej część stanowią przekłady, wśród nich także tłumaczenia pism Ojców Kościoła. Dokładne określenie roli pism patrystycznych w literaturze etiopskiej łączy się jednak z szeregiem problemów natury filologicznej i kodykologicznej wynikających ze specyfiki intelektualnej działalności Etiopczyków na przestrzeni wieków. Tłumaczenia, dokonywane zarówno z greki, jak i z arabskiego, były poddawane wielokrotnym rewizjom, dokonywane tylko częściowo, celowo lub omyłkowo błędnie atrybuowane, ujmowane w tematyczne bądź oparte na kalendarzu liturgicznym kompilacje.

Jak zawsze zapraszamy również do lektury działu sprawozdań i recenzji.